

การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
ประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ
อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก

BUDDHADHAMMA APPLICATION FOR PRINCIPLES TO PROMOTE
POLITICAL PARTICIPATION OF CITIZENS IN THE OPERATIONS OF
DONYOR SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION,
MUEANG DISTRICT, NAKHON NAYOK PROVINCE

กุลธิชาต์ บุญจันทร์ และ ไพวรรณ บุรีมาตร
Khunthicha Boonchan and Paiwan Purimart

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา
Mahachulalongkornrajavidyalaya University Nakhon Ratchasima Campus
Corresponding Author Email: joybenyapajoy@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ 2. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ 3. ประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ การวิจัยเป็นแบบผสมวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปในตำบลดอนยอ จำนวน 363 คน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที ค่าเอฟ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการดำเนินการเลือกตั้ง รองลงมา คือ ด้านการตัดสินใจ

ทางการเมือง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการร่วมรณรงค์เลือกตั้ง 2) ประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ ตามหลักการบริหารนิยธรรม 7 ได้แก่ 1) ด้านการประชุมกันอย่างสม่ำเสมอ ร่วมประชุมระดมความคิดเห็นพัฒนาท้องถิ่น 2) ด้านพร้อมเพรียงกันประชุมพร้อมเพรียงกันเล็กประชุม ร่วมประชุมและเล็กประชุมตามเวลา 3) ด้านปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับ แนะนำสมาชิกปฏิบัติตามข้อกฎหมาย 4) ด้านเคารพนับถือผู้ใหญ่ ยอมรับคำแนะนำจากผู้อาวุโส 5) ด้านไม่ข่มเหงผู้ใต้บังคับบัญชา ไม่แสดงอาการโกรธในที่ประชุม 6) ด้านเคารพสักการะปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ สนับสนุนแลกเปลี่ยนความคิดเห็น 7) ด้านตั้งใจสนับสนุนและส่งเสริมบุคคลที่ปฏิบัติดี เข้าร่วมกิจกรรมปกป้องผลประโยชน์

คำสำคัญ: การประยุกต์หลักพุทธธรรม; การมีส่วนร่วม; การเมือง

Abstract

This research aims to 1. Study the political participation of the public in the operations of the Don Yaw Subdistrict Administrative Organization. 2. Compare the political participation of the public in the operations of the Don Yaw Subdistrict Administrative Organization. 3. Apply Buddhist principles to promote the political participation of the public in the operations of the Don Yaw Subdistrict Administrative Organization. The research employs a mixed-methods approach. The quantitative research uses a questionnaire as a data collection tool, with a sample group consisting of 363 individuals aged 18 and over in the Don Yaw Subdistrict. The statistical methods used for data analysis include frequency, percentage, mean, and standard deviation. Hypothesis testing is conducted using t-tests and F-tests, as well as one-way ANOVA. The qualitative research employs interviews with 9 key informants, and the data is analyzed through descriptive content analysis.

The research results found that 1) The political participation of the public in the operations of the Don Yaw Subdistrict Administrative Organization is generally at a high level. When considering each aspect, the one with the highest average is related to the conduct of elections, followed

by political decision-making, and the aspect with the lowest average is related to participation in election campaigns. 2) Applying the principles of Buddhism to promote political participation of the public in the operations of the Don Yaw Subdistrict Administrative Organization according to the Seven Conditions of Non-Disruption (Aparihaniyadhammā) includes: 1) Regular meetings to brainstorm and develop the local area. 2) Coordinated attendance at meetings and timely adjournment. 3) Compliance with rules and regulations, advising members to adhere to the law. 4) Respecting elders and accepting advice from senior members. 5) Not harassing subordinates and refraining from showing anger in meetings. 6) Respecting and honoring sacred places and objects, supporting the exchange of opinions. 7) Intending to support and promote individuals who perform well and participate in activities to protect interests.

Keywords: Buddhadhamma Application; Promote Political; Participation

บทนำ

การรับแนวคิดประชาธิปไตยตะวันตกเข้ามาในสังคมไทยนั้นเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและขาดการเตรียมพร้อมทางสังคมและวัฒนธรรม ส่งผลให้พัฒนาการของประชาธิปไตยในไทยต้องเผชิญกับความขัดแย้งทางการเมืองและความไม่เสถียรภาพมาโดยตลอด นอกจากนี้ยังชี้ให้เห็นว่าคนไทยส่วนใหญ่มีความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยที่จำกัดอยู่เพียงแค่เรื่อง "สิทธิ" และ "เสรีภาพ" ในทางการเมืองเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันได้มีความพยายามในการปรับแนวคิดประชาธิปไตยให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมไทยมากขึ้น โดยเฉพาะการผสมผสานกับหลักพุทธศาสนาและค่านิยมทางสังคมไทย หลักการสำคัญของประชาธิปไตยในวิถีไทย ได้แก่ สิทธิ เสรีภาพ ความเท่าเทียม การยอมรับความแตกต่าง ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ จิตอาสา ความสมานฉันท์ การประนีประนอม และการมีส่วนร่วม ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างสังคมประชาธิปไตยที่เข้มแข็งและยั่งยืนในประเทศไทย (นันทิยา ดวงกุ่มเมศ และคณะ, 2559)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เป็นการแสดงออกซึ่งกิจกรรมหรือการปฏิบัติทางการเมืองของบุคคลในสังคมโดยมีเป้าหมายเพื่อให้สังคมค้ำึงถึงข้อตกลงและความต้องการร่วมกัน เช่น การควบคุมการใช้อำนาจหน้าที่ เพื่อการจัดสรรทรัพยากร

หรือผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจกิจกรรมเหล่านี้จะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในสังคมทางการเมืองและความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับรัฐบาล การแสดงออกซึ่งกิจกรรมทางการเมืองเหล่านี้เป็นกระบวนการที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายตามที่ประชาชนต้องการ การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญของกระบวนการทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาลและผู้บริหารได้ตามที่ประชาชนต้องการ และ เป็นตัวแปรที่สำคัญต่อความมีเสถียรภาพทางการเมืองสำหรับลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองในยุคปัจจุบัน ประกอบด้วย (1) การออกเสียงเลือกตั้งเพื่อกำหนดตัวผู้ปกครองเป็นกระบวนการเข้าร่วมทางการเมืองที่สำคัญยิ่งในระบอบประชาธิปไตยคือการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย (2) การแสดงมติมหาชนและการออกเสียงประชามติ เพื่อการผลักดันการตัดสินใจของรัฐบาล (3) การแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อมวลชนการอภิปรายหรือพูดคุยเกี่ยวกับการเมือง (4) การรวมกลุ่มผลประโยชน์หรือกลุ่มการเมือง (เชษฐา ทองยิ่ง, 2567)

สังคมไทยถือได้ว่าเป็นสังคมแห่งสันติเมื่อเปรียบเทียบกับอีกหลายประเทศทั่วโลก แต่อาจมี บางช่วงเวลาที่ความขัดแย้งได้ปรากฏตัวขึ้นและมีแนวโน้มว่าจะกลับกลายเป็นความรุนแรง ซึ่งอาจมีสาเหตุพื้นฐานมาจากความไม่เป็นธรรมในสังคม การจัดสรรผลประโยชน์ที่ไม่เท่าเทียม ตลอดจน ความแตกต่างทางด้านความคิดความเชื่อ วิถีชีวิต และวัฒนธรรม แม้ทุกฝ่ายจะพยายามแก้ไขปัญหา ความขัดแย้งและความรุนแรงเพื่อสร้างสังคมสันติสุข แต่หลายครั้งพบว่าปัญหายังคงดำรงอยู่ อันเนื่อง มาจากการไม่ได้รับการแก้ไข ปัญหาอย่างถูกต้องเหมาะสม หรือการไม่ได้คำนึงถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ละเลยอัตลักษณ์และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนและชุมชนในพื้นที่ (สำนักงานงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2562) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าสังคมไทยยังขาดการเรียนรู้การป้องกัน แก้ไข ตลอดจนหลักการและวิถีปฏิบัติที่ต้องอย่างเหมาะสม หลักพุทธธรรมเป็นแนวปฏิบัติที่สำคัญยิ่งที่จะเป็นพลังผลักดันและขับเคลื่อน ให้สังคมไทยเกิดสันติสุขได้ สามารถแก้ปัญหาสังคมที่มีความขัดแย้งและนำไปสู่ความรุนแรงได้และ คลี่คลายประเด็นปัญหาและผลกระทบจากความขัดแย้งทางสังคม ตลอดจนเป็นมาตรการป้องกันการใช้ความรุนแรงแก้ไขปัญหาความขัดแย้งนั้น (พระมหาปริดา ขนดีโสภโณ, 2559)

จากปัญหาการขาดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ทำให้การพัฒนาการปกครองในระบอบประชาธิปไตยได้พัฒนาไปได้ค่อนข้างน้อย เนื่องจากความเข้าใจในหลักการของประชาธิปไตยยังมีไม่ทั่วถึงในหมู่ประชาชนชาวไทย จึงอาจทำให้ขาดความศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย การจะพัฒนาระบอบประชาธิปไตยเพื่อให้เกิดความยั่งยืนได้นั้น ต้องปลูกฝังความรู้ ความเข้าใจ และค่านิยมประชาธิปไตยที่ถูกต้องให้แก่

เยาวชนและคนรุ่นใหม่เพื่อที่เป็นกำลังสำคัญของประเทศเยาวชน ถือเป็นกำลังสำคัญที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ และเป็นพลังในการขับเคลื่อนสังคมในวันข้างหน้า เพื่อก้าวข้ามปัญหาความขัดแย้งต่างๆ ในการพัฒนาการปกครองในระบอบประชาธิปไตย จึงจำเป็นต้องมีความเข้าใจถึงปัญหาของการเมืองและสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมือง รวมถึงสร้างกลไกกระบวนการทางสังคม เพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ซึ่งเป็นเจตนารมณ์ของระบอบประชาธิปไตยที่ไม่ใช่การโอนมอบอำนาจให้นักการเมืองเฉพาะช่วงเลือกตั้งเท่านั้น แต่การสร้างการมีส่วนร่วมดังกล่าวควรปฏิบัติอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาและจำเป็นจะต้องมีการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้และความเข้าใจถึงปัญหาตลอดจนสร้างการพัฒนาทางความคิด จิตสำนึกในการปกครองประเทศระบอบประชาธิปไตยให้กับเยาวชน เพื่อเป็นพลังสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาทางสังคมมองเห็นผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงจำเป็นอย่างยิ่งในสภาพการณ์ปัจจุบัน โดยประเทศที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยทั่วโลก ต่างสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมืองของประเทศในทุกระดับ (วรรณธรรม กาญจนสุวรรณ, 2547)

การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยนำหลักพุทธธรรมเข้ามาประยุกต์ใช้ด้วย จึงถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการทำให้คนในชุมชนเกิดความรักความสามัคคีขึ้น ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยประสงค์จะนำหลักอภิธานิยธรรม 7 ซึ่งเป็นหลักธรรมที่สำคัญเข้ากับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยได้กำหนดพื้นที่การวิจัยที่ตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก เพราะพื้นที่จังหวัดนครนายกได้มีเปอร์เซ็นต์ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นจำนวนสูงและอยู่ในลำดับต้นๆของจังหวัดที่มาใช้สิทธิเลือกตั้งมาก รวมถึงพื้นที่ในตำบลก็มีเปอร์เซ็นต์การมาใช้สิทธิเลือกตั้งที่สูงเช่นกัน จึงมีความสนใจเกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการทำงานของท้องถิ่น เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการเลือกตั้ง ด้านการรณรงค์การเลือกตั้ง และด้านการตัดสินใจทางการเมือง เพื่อให้ทราบกระบวนการทำงานและสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

จากเหตุผลความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยนำหลักพุทธธรรม คือ หลักอภิธานิยธรรม 7 มาประยุกต์ใช้กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนและผู้บริหารท้องถิ่นในเขตพื้นที่ตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก และเป็นข้อมูลให้องค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ ได้นำไปพัฒนาให้เกิดการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนยอก อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนยอก อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อนำเสนอการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนยอก อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย
การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างและการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)
2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
 - 2.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปในตำบลคอนยอก อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก จำนวน 3,878 คน (กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2567)
 - 2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปในตำบลคอนยอก อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากสูตรของทาโรยามาเน่ (Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 369 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่ได้คำนวณไว้
 - 2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ กลุ่มที่ 1 นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 2 รูป กลุ่มที่ 2 นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 2 คนกลุ่มที่ 3 ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติการ จำนวน 3 คน กลุ่มที่ 4 ประชาชน จำนวน 2 คนรวมจำนวนทั้งสิ้น จำนวน 9 รูปหรือ โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม โดยการหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ได้ค่าคะแนนของข้อคำถามเท่ากับ 0.80 –1.00 และคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เพื่อวัดความสอดคล้องภายในตามแนวคิดของครอนบาค (Cronbach) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.902

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยการหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ได้ค่าคะแนนของข้อคำถามเท่ากับ 0.80 –1.00

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือแนะนำตัวจากผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา เพื่อดำเนินการดังนี้

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ โดยขอประสานความร่วมมือกับนายกองค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 397 คน และเก็บแบบสอบถามคืนได้ครบตามจำนวน คิดเป็นร้อยละ 100

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยประสานผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อนัดหมายเวลาและขออนุญาตบันทึกเสียงการให้สัมภาษณ์ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการตรวจสอบความถูกต้องในภายหลัง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้

1) สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก และหลักอภิธานิยธรรม 7

2. สถิติเชิงอนุมาน ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐาน การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้คือการทดสอบค่าที (t-test) ในกรณีตัวแปรอิสระสองกลุ่ม และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีตัวแปรอิสระตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีผลต่างเป็นสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.)

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context) แล้วสังเคราะห์ข้อมูลโดยเขียนเป็นความเรียงและจัดกลุ่ม เพื่อนำเสนอข้อมูลในภาพรวม

ผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.89$, $S.D.=0.44$) เมื่อพิจารณารายชื่อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการดำเนินการเลือกตั้ง ($\bar{X}=3.99$, $S.D.=0.51$) รองลงมา คือ ด้านการตัดสินใจทางการเมือง ($\bar{X}=3.92$, $S.D.=0.53$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการร่วมรณรงค์เลือกตั้ง ($\bar{X}=3.77$, $S.D.=0.55$)

2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยรวมไม่ต่างกัน จึงปฏิเสธสมมุติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 จึงยอมรับสมมุติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมุติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมุติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมุติฐานการวิจัย

3. นำเสนอการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ตามหลักอปฺริหาณียธรรม 7 ได้แก่ 1) ด้านการประชุมกันอย่างสม่ำเสมอ ร่วมประชุมระดมความคิดเห็นพัฒนาโครงการท้องถิ่น ร่วมประชุมเสนอแนะหรือทักท้วงผลกระทบต่อชุมชน 2) ด้านพร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม ร่วมประชุมและเลิกประชุมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับแผนงานโครงการ และเลิกประชุมตามกำหนดเวลาที่แจ้งในระเบียบวาระที่ประชุม 3) ด้านปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับ แนะนำสมาชิกปฏิบัติตามข้อกำหนดระเบียบปฏิบัติที่เคยตกลงร่วมกัน 4) ด้านเคารพนับถือผู้ใหญ่ ยอมรับคำแนะนำที่ดีจากผู้อาวุโสในชุมชน น้อมรับการตัดสินใจของประธานในที่ประชุม 5) ด้านไม่ข่มเหงผู้ใต้บังคับบัญชา ไม่แสดงอาการโกรธในที่ประชุม ร่วมประชุมด้วยความอดทนรับฟัง ยอมรับมติในที่ประชุม 6) ด้านเคารพสักการะบูชาสถานและปูชนียวัตถุ สันนิษฐานให้ผู้ร่วมประชุมสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมือง พิจารณาความคิดเห็นของทุกคนรวมทั้งของตนเองด้วยความเป็นกลางทางการเมือง 7) ด้านตั้งใจสนับสนุนและส่งเสริมบุคคลที่ปฏิบัติดี เข้าร่วมการจัดกิจกรรมเพื่อปกป้องผลประโยชน์ประชาชน ร่วมกำหนดแนวทางสนับสนุนคนดีมีความสามารถเข้าเป็นคณะกรรมการที่ประชุม ปกป้องแกนนำชุมชนที่ปฏิบัติงานเพื่อความสุขชุมชน

อภิปรายผล

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านการดำเนินการเลือกตั้ง รองลงมาได้แก่ ด้านตัดสินใจทางการเมือง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการร่วมรณรงค์เลือกตั้ง ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอผลการวิจัยภาพรวมที่ออกมาในระดับมากขึ้นให้เห็นถึงแนวโน้มประชาชนโดยทั่วไปมีการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นอยู่ในเกณฑ์ดีถึงมาก และการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมที่ประชาชนส่วนใหญ่ปฏิบัติและเข้าถึงได้ง่ายที่สุด เนื่องจากเป็นหน้าที่พลเมืองที่ถูกกำหนดไว้ตามกฎหมาย มีการรณรงค์และอำนวยความสะดวกจากภาครัฐอย่างชัดเจน และเป็นช่องทางพื้นฐานที่สุดในการแสดงออกถึงเจตจำนงทางการเมืองในการเลือกผู้แทนของตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระยุกฤษณา ขยเมธี (ไกรนารถ) (2566) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นตามแนวพระพุทธศาสนาของ ประชาชนในตำบลบ้านโศก อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์” ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของ

ประชาชนในตำบลบ้านโตก อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการตัดสินใจทางการเมือง รองลงมา ได้แก่ ด้านติดตามตรวจสอบการเลือกตั้งและด้านการร่วมรณรงค์การเมืองท้องถิ่นมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

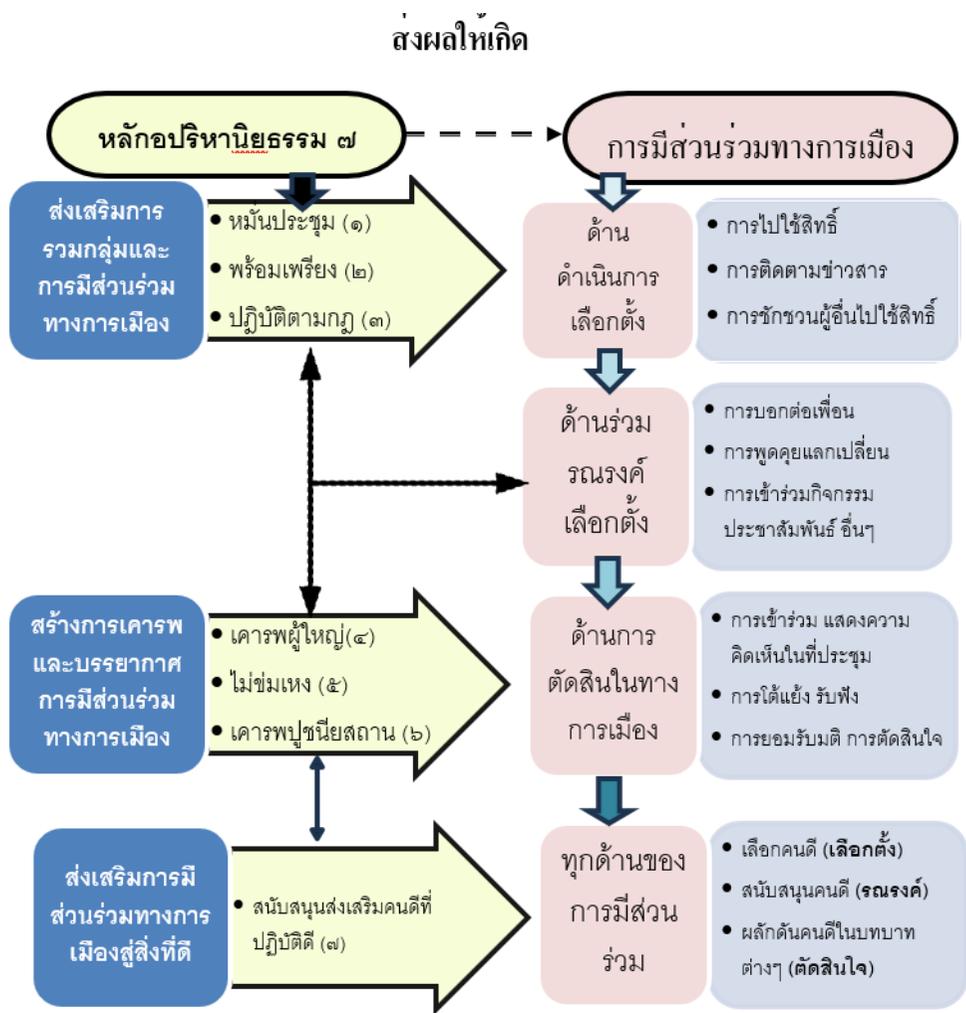
2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองขององค์การบริหารส่วนตำบลตอนยอ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายกไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ที่เป็นเช่นนี้เพราะลักษณะร่วมบางประการของสังคมและวิถีชีวิตในท้องถิ่นไทย รวมถึงธรรมชาติของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับพื้นฐานซึ่งทำให้ปัจจัยส่วนบุคคลบางอย่างมีแนวโน้มที่จะส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมในทิศทางเดียวกันในหลายพื้นที่ แม้ว่าแต่ละพื้นที่จะมีรายละเอียดปลีกย่อยที่แตกต่างกันไปก็ตาม ปัจจัยด้านอายุพบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งชี้ให้เห็นว่าปัจจัยด้านประสบการณ์ชีวิตและความผูกพันกับท้องถิ่นที่เพิ่มขึ้นตามวัย อาจเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญที่ทำให้ผู้สูงอายุหรือกลุ่มอายุที่มากขึ้นมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่างๆ มากกว่ากลุ่มอายุน้อยกว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ อังสุมาลิน ปัญญาแก้ว (2565) ได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลเวียงต้า อำเภอลอง จังหวัดแพร่” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศ การศึกษา อาชีพ ต่างกัน มีปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

3. การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองขององค์การบริหารส่วนตำบลตอนยอ ด้วยหลักอปริหานิยธรรม 7 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ อบต. ตอนยอ การนำหลักอปริหานิยธรรมมาประยุกต์ใช้ ทั้งจากฝ่ายบริหารและประชาชนในท้องถิ่น เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการเสริมสร้างประชาธิปไตยเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการที่ดี เป็นการสร้างความโปร่งใสความไว้วางใจและนำไปสู่การพัฒนาตำบลอย่างยั่งยืน ซึ่งหลักการเหล่านี้สอดคล้องและได้รับอิทธิพลจากหลักอปริหานิยธรรม แนวคิดการประยุกต์หลักอปริหานิยธรรมมาใช้เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ
ธงชัย สิงอุตม (2563) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นตามหลัก
อธิปไตย” ผลการวิจัยพบว่า บริบทการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นได้
เสนอไว้ เช่น การประชุม การเคารพ กติกา การเคารพผู้นำ การเคารพสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ การ
คุ้มครองผู้มีศีลธรรมดี ต่างมุ่งเน้นการนำหลักอธิปไตย ซึ่งเป็นหลักของการอยู่ร่วมกันของ
หมู่คณะ มาประยุกต์โดยตรงกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่น ทำให้
มีการตีความและอธิบายหลักธรรมแต่ละข้อในมุมมองที่เกื้อหนุนต่อกระบวนการประชาธิปไตยและ
การอยู่ร่วมกันในชุมชนอย่างสอดคล้องกัน

องค์ความรู้

จากการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารแนวคิดที่เกี่ยวข้อง สรุปเป็นองค์ความรู้ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 1 องค์ความรู้

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก” สามารถอธิบายได้ว่า การมีส่วนร่วม

ร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานของ อบต. ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ การดำเนินการเลือกตั้ง การร่วมรณรงค์เลือกตั้ง และการตัดสินใจทางการเมือง มีความเชื่อมโยงอย่างมีนัยสำคัญกับการที่ประชาชนในพื้นที่ นำหลักอภิธานิธรรม 7 มาปรับใช้ หรือมีการแสดงพฤติกรรมที่สะท้อนถึงหลักการเหล่านี้ ในการดำเนินชีวิตและปฏิสัมพันธ์กับชุมชน การวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า หลักอภิธานิธรรม 7 ทำหน้าที่เป็น กรอบทางจริยธรรม ค่านิยม และบรรทัดฐานทางพฤติกรรม ที่เกื้อหนุนและหล่อหลอมรูปแบบและคุณภาพของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) องค์กรปกครองส่วนตำบลตอนยอควรมีนโยบายในการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น สร้างกระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมแผนพัฒนาท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น

2) องค์กรบริหารส่วนตำบลตอนยอควรสนับสนุนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการรณรงค์เลือกตั้ง ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

3) องค์กรบริหารส่วนตำบลตอนยอควรทบทวนและปรับปรุงนโยบายเกี่ยวกับการจัดประชุมต่างๆของท้องถิ่น โดยพิจารณารูปแบบ เวลา และสถานที่ให้มีความยืดหยุ่นและเข้าถึงได้ง่าย

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1) ผู้บริหารท้องถิ่นจัดกิจกรรมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในรูปแบบที่หลากหลาย ให้มีความน่าสนใจและให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง เปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็น

2) ผู้บริหารท้องถิ่นร่วมมือกับ กกด.หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำคู่มือหรือเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกระบวนการเลือกตั้งท้องถิ่น ความสำคัญและสิทธิหน้าที่ของประชาชนในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

3) ผู้บริหารท้องถิ่นจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับหลักอภิธานิธรรมกับการพัฒนาท้องถิ่น มาปรับใช้ในชีวิตประจำวันและการมีส่วนร่วมในกิจการของท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพุทธธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก

2) ควรทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพุทธธรรมในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก

3) ควรทำการศึกษาเรื่อง การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอหรือจังหวัดอื่น

เอกสารอ้างอิง

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. *จำนวนประชากรรายอายุ*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statMONTH/statmonth/> [11 ตุลาคม 2567].

เชษฐา ทองยิ่ง. *การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร*. [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://parliamentmuseum.go.th/2564/ar64-election-01.html> [1 2 กรกฎาคม 2567]

ธงชัย สิงอุตม. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นตามหลักการบริหารนิยธรรม”. *วารสาร มจร เลย์ปริทัศน์*, 1(2) (พฤษภาคม-สิงหาคม 2563) : 85-95.
นันทิยา ดวงภูเมศ และคณะ. *ประชาธิปไตยในวิถีไทย*. นครปฐม : หินหยางการพิมพ์, 2559.

พระมหาปรีดา ขนดีโสภโณ. “พุทธธรรม : พลังขับเคลื่อนสู่สังคมสันติสุข”. *สารานิพนธ์พุทธศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2559.

พระยุพธนา ชยเมธี (ไกรนารถ). “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นตามแนวพระพุทธศาสนาของ ประชาชนในตำบลบ้านโตก อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์”. *สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2566.

วรรณธรรม กาญจนสุวรรณ, *สถาบันและกระบวนการทางการเมือง*. พิมพ์ครั้งที่ 4, นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2547.

สำนักงานงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน*, พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2562.

อังสุมาลิน ปัญญาแก้ว. “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลเวียงต้า อำเภอลอง จังหวัดแพร่”. *สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2565.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. (3rd ed.). New York : Harper & Row.